

ИЗМЕНЕНИЯТА В ЗАНН ПРЕЗ ПОГЛЕДА НА СЪДИЯТА ОТ ПЪРВОИНСТАНЦИОННИЯ СЪД

*Съдия Валентин Пушевски
Районен съд – Варна*

THE AMENDMENTS ON LAW ON ADMINISTRATIVE VIOLATIONS AND PENALTIES THROUGH THE EYES OF THE JUDGE BY THE COURT OF FIRST INSTANCE

*Judge Valentin Pushevski
Varna Regional court*

Резюме: В доклада е направен преглед на част от някои законодателни промени в ЗАНН, влезли в сила на 23.12.2021 г., които ще намерят своето отражение в първоинстанционното съдебно производство.

Ключови думи: *законодателни промени, отражение върху първоинстанционното съдебно производство*

Abstract: The report reviews some of the legislative changes on law on administrative violations and penalties, which entered into force on 23.12.2021, which will be reflected in the first instance court proceedings.

Key words: *Legislative changes, impact on first instance court proceedings*

Doi: <https://doi.org/10.36997/PPDD2022.277>

Въведение

На 23.12.2021 г. влязоха в сила изменения в ЗАНН (обн. в бр. 109 на ДВ от 22.12.2020 г.), с които се въведоха редица съществени промени в този нормативен акт, който не само урежда изключително широк спектър от обществени отношения, но и изцяло регулира процедурата по налагане на административни наказания на частноправни субекти от страна на различни държавни или общински административни структури.

В това изложение ще бъде направен опит да бъдат маркирани по-важните и съществени изменения в закона, оценени през погледа

на първоинстанционен съдия, разглеждащ съдебни производства по реда на ЗАНН.

Изложение

На първо място, бих желал да поставя акцент върху промяната на разпоредбата на чл. 59, ал. 2 от ЗАНН, с което беше удължен срокът, в който заинтересованите лица имат право да обжалват по съдебен ред наказателните постановления, предупрежденията по чл. 28 от ЗАНН, резолюциите за прекратяване на административно-наказателното производство и/или електронните фишове за налагане на глоба, т.е. актовете, предвидени в разпоредбата на чл. 58д от ЗАНН, които подлежат на съдебен контрол.

С настъпилото законово изменение срокът за депозиране на жалба срещу актовете, които могат да бъдат обжалвани, вече е 14-дневен, считано от датата на връчване на самото наказателно постановление, респ. предупреждението по чл. 28 от ЗАНН, резолюцията за прекратяване на административно-наказателното производство и електронния фиш за налагане на глоба.

Това изменение има изключително съществено значение, доколкото не само се осигурява процесуална възможност за санкционираното лице да подготви и депозира въззивна жалба срещу акта, който желае да оспори, в един по-продължителен срок, но тази законодателна промяна, вярвам, ще има своя положителен ефект върху бързината на самото първоинстанционно съдебно производство.

Било поради краткия срок за подготовка и депозиране на въззивна жалба, било поради други причини допреди измененията в ЗАНН, влезли в сила на 23.12.2021 г., една немалка част от въззивните жалби, с които се оспорва законосъобразността на наказателните постановления и/или електронните фишове за налагане на глоба, с които се инициират съдебни производства по реда на чл. 59 и сл. от ЗАНН, бяха изключително бланкетни, което пряко осуетяваше в голяма степен или поне затрудняваше разглеждането на първоинстанционното съдебно производство в кратки срокове.

Нерядко едва по време на първото насрочено открито съдебно заседание в първоинстанционното производство жалбоподателят, депозирал подобна изключително бланкетна жалба, тепърва започва да навежда пред съда подробни аргументи в защита на своето станови-

ще, както и да посочва своите конкретни доказателствени искания. Съдът е задължен да се произнесе по основателността на доказателствените искания и в случай че намери някои от тях за релевантни и способстващи за изясняване в пълнота на обективната истина по делото, съдът, разбира се, следва да ги уважи, като започва процедура по събиране на различни доказателства било то писмени, било то гласни, било то допускане на различни съдебни експертизи, което неминуемо означава, че ще се проведе поне още едно открито съдебно заседание по делото, в което допуснатите доказателства евентуално ще бъдат приобщени към доказателствената съвкупност, т.е. забавя се приключването на съдебното производство в един сравнително по-кратък срок.

С въвеждането на 14-дневен срок за обжалване на акта, който лицето би желало да оспори, се осигурява една значително по-добра възможност да бъде подготвена подробно аргументирана въззивна жалба, като още в самата нея ясно и изчерпателно да са изброени доказателствените искания на страната, като по този начин първоинстанционният съд още при образуване на съдебното производство, със самото разпореждане за насрочване на открито съдебно заседание, ще има възможност да се произнесе по доказателствените искания и ако намери част от тях за основателни, да събере сочените доказателства още в първото открито съдебно заседание, като по този начин сравнително рядко би се стигнало до провеждане на още едно открито съдебно заседание по делото, респ. самото първоинстанционно съдебно производство би приключило в много по-кратък срок, което обстоятелство би било безусловно в интерес на гражданите и обществото като цяло.

Следва да се посочи още едно предимство на предвидения в разпоредбата на чл. 59, ал. 2 от ЗАНН по-дълъг срок за обжалване на актовете, очертани в разпоредбата на чл. 58д от ЗАНН, а именно – осигурява се една спокойна обстановка за санкционираното лице да вземе едно мотивирано решение дали въобще да оспори акта, с който е било санкционирано. Това обстоятелство е важно да се отбележи, защото явно не много често, но съдебната практика все пак познава случаи в един момент след депозиране на въззивната жалба санкционираното лице да прецени, че желае да я оттегли, като последиците от това действие са, че на практика се изразходва, без да има смисъл, държавен ресурс, тъй като по депозираната въззивна жалба вече е

образувано съдебно производство, изпратени са призовки до страни, свидетели, вещи лица, които действия могат да бъдат спестени, ако санкционираното лице осмисли нарушението, за което е ангажирана административно-наказателната му отговорност, и с категоричност прецени дали е съгласен с наказателното постановление и/или електронния фиш за налагане на глоба и дали въобще има смисъл да депозира въззивна жалба пред съответния първоинстанционен съд.

Друга забележителна промяна, върху която бих желал да поставя акцент, е на разпоредбата на чл. 59, ал. 2 от ЗАНН, с която се регламентира кръгът от лица, които имат право да оспорят актовете, предвидени в чл. 58д от ЗАНН. С настъпилата законодателна промяна изрично е предвидена възможност за собственика на вещи, с които е извършено разпореждане или са отнети в полза на държавата, ако няма качеството на нарушител, също да оспори акта в неговата част, с която е постановено отнемане на негово имущество.

Тази промяна единствено и само следва да бъде приветствана, доколкото тя разреши един сериозен проблем в съдебната практика, а именно въпроса за процесуалната допустимост на въззивни жалби от лица, които са собственици на имущество, с което е извършено разпореждане или е отнето в полза на държавата, но самите тези лица нямат качеството на нарушители. С признатото и гарантирано им от закона право на жалба срещу наказателното постановление в частта му относно извършено разпореждане или отнемане в полза на държавата на тяхно имущество получилият се разнбой в съдебната практика за процесуалната допустимост на техните жалби вярвам ще бъде окончателно преодолян, но тази промяна е и съвсем разумна – осигурява се възможност за едно лице, макар и да не е нарушител, да упражни правото си на защита срещу репресия от страна на държавата, насочена срещу собственото му имущество, дори когато самият нарушител не проявява процесуална активност по оспорване на наказателното постановление.

С приемането на разпоредбата на чл. 63б, ал. 1, т. 1 от ЗАНН беше въведена възможност районният съд да проведе съкратено съдебно производство в случаите, когато наказателното постановление е обжалвано само в частта за вида или размера на административното наказание, или размера на имуществената санкция, или за отнетите в полза на държавата вещи или разпореждането с веществените доказателства, или за размера на присъденото обезщетение и нарушителят,

едноличният търговец или юридическото лице признава фактите, изложени в обстоятелствената част на наказателното постановление, и изразява съгласие да не се събират доказателства за тези факти.

Следва да се подчертае, че тази процесуална възможност, макар и не изрично легално уредена в законодателството, смее да твърдя, се прилагаше и преди измененията в ЗАНН от страна на първоинстанционните съдилища, разглеждащи производства по ЗАНН. При разглеждане на въззивна жалба, в която например нарушителят изцяло признава авторството и съставомерността на нарушението, но възразява единствено срещу размера на наложеното административно наказание, нерядко съдебните състави от първоинстанционните съдилища не призовават и респ. не провеждат разпит на актосъставителите и като цяло не събират никакви доказателства за установяване авторството и съставомерността на извършеното нарушение, а поставят акцент в производството именно върху проблема с индивидуализиране на наложеното административно наказание.

Внимание следва да бъде отделено на проблема, изразяващ се в липсата на яснота какъв точно петитум е формулирал жалбоподателят в своята въззивна жалба. Случва се от съдържанието на самата въззивна жалба да не стане категорично ясно дали жалбоподателят оспорва наказателно постановление в неговата цялост, или примерно само една негова част (в случай че отговорността му е била ангажирана за извършване на две или повече административни нарушения), или пък възразява срещу размера на административната санкция, която му е била наложена от административно-наказващия орган. Според мен, в този случай би било уместно съдът да не бърза с насрочването на открито съдебно заседание, а да бъде указано на жалбоподателя да конкретизира параметрите на своето обжалване, като неговият отговор ще е от полза за съда да прецени по какъв процесуален ред ще протече съдебното следствие.

Липсва все още съдебна практика по въпроса дали с оглед новата процесуална възможност, предвидена в разпоредбата на чл. 63б, ал. 1, т. 1 от ЗАНН, е задължително и дали е необходимо съдът да постанови изричен съдебен акт, който няма какъв друг да бъде освен определение, с което изрично да оповести реда за провеждане на съдебното следствие, а именно по реда на чл. 63б, ал. 1, т. 1 от ЗАНН, но по мое лично мнение за по-голяма прецизност е желателно да се процедира именно по този начин.

Заслужава да се коментира и промяната, свързана с института на „маловажния случай“ на административно нарушение, конкретно правомощията на съда, предвидени в разпоредбата на чл. 63, ал. 2, т. 2 от ЗАНН. Като цяло института на „маловажния случай“ на административно нарушение запазва своите основни материалноправни характеристики и след промените в ЗАНН от 23.12.2021 г., но с настъпилите изменения се предвижда процесуална възможност съдът да отмени наказателното постановление и да предупреди нарушителя, че при извършване на друго административно нарушение от същия вид, представляващо маловажен случай, в едногодишен срок от влизането в сила на съдебния акт, за това друго нарушение ще му бъде наложено административно наказание.

Ще си позволя критична бележка към използваната недостатъчно прецизна юридическа техника от страна на законодателя, доколкото употребената в разпоредбата на чл. 63, ал. 2, т. 2 от ЗАНН дума „може“, както споменах, създава процесуални възможности за съда, но на мен ми се струва за по-правилно да се предвижда изрично задължение за съда в случай че приложи института, регламентиран в разпоредбата на чл. 28, ал. 1 от ЗАНН във всеки случай да предупреди нарушителя, че при извършване на друго административно нарушение от същия вид, представляващо маловажен случай, в едногодишен срок от влизането в сила на съдебния акт, за това друго нарушение ще му бъде наложено административно наказание.

Следва да се отбележи, че до преди измененията в ЗАНН, влезли в сила на 23.12.2021 г., се получаваше известна празнота по отношение именно отговорността на нарушителите, извършили нарушение, което се квалифицира от първоинстанционния съд като „маловажен случай“ на административно нарушение.

Когато съдът констатираше, че самото деяние се отличава с по-ниска степен на обществена опасност от останалите подобни деяния от този вид и прилагаше института, предвиден в разпоредбата на чл. 28, ал. 1 от ЗАНН, съдът отменяше наказателното постановление, респ. електронния фиш за налагане на глоба, но по никакъв начин (освен в мотивите на съдебното решение) не се отбелязваше, че наказателното постановление е отменено не поради недоказаност на авторството на деянието или поради неговата субективна или обективна несъстамерност, или поради допуснати съществени нарушения в процедурата по издаване на санкционния акт, а заради това, че на-

рушението бива квалифицирано като „маловажно“, т.е., че нарушителят действително е извършил със своето поведение административно нарушение, но към него се проявява снизхождение, поради по-ниска степен на обществена опасност било на самото деяние, било на самия деец.

В тези случаи обаче нарушителят не биваше предупреждаван по никакъв начин да коригира своето поведение за в бъдеще, което в случая се усещаше като една несправедливост, която с новото законодателно решение, вярвам, ще бъде преодоляна.

Бих искал да допълня във връзка с института за „маловажния случай“ на административно нарушение, че писмено предупреждение за налагане на административно наказание, в случай на извършване на друго административно нарушение от същия вид, представляващо маловажен случай, наложено от административно наказващ орган, подлежи на съдебен контрол по реда на чл. 59 и сл. от ЗАНН, което също е нововъведение, регламентирано именно със законодателните промени, предмет на обсъждане в настоящото изложение. Категорично и несъмнено лицето, получило подобно писмено предупреждение от страна на административно наказващия орган, има правен интерес от оспорването му при твърдения, че не е автор на административно нарушение, за което е била ангажирана отговорността му или пък че деянието му е несъставомерно било от субективна, било от обективна страна, или пък сочи наличието на съществени процесуални нарушения в административно-наказателното производство, които са го опорочили до степен, изискваща безусловна отмяна на това писмено предупреждение за налагане на административно наказание.

Заключение

Настоящото изложение не претендира за изчерпателност, по-скоро щрихира част от измененията в ЗАНН, които според автора, ще се отразят в най-дълбока степен на развитието на първоинстанционното съдебно производство.

За контакти:

Съдия Валентин Пушевски
Районен съд – Варна

E-mail: v_pushevski@abv.bg